

Danyýel kitaby — Otuz bäşinji bölüm

Pygamberlik Çarçuwasyny Äşgär Etmek: William Milleriň Düşünjesi we Armageddona alyp barýan Üç Weýran Ediji Güýç

Jeff Pippenger
2023-12-30

“Ahyrzamanyň wagtynda”, 1798-nji ýylda, Danyýel kitaby, has takygy, Ulai derýasy bilen şekillendirilen görnüş açyldy. Bu görnüş 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda derňew hökümünüň başlanýandygyny yglan etdi. Şol hakykatyň binýadyna öwrülen aýat Danyýeliň sekizinji baby, on dördünji aýatdyr. Habar açylyşyny tanamak üçin saýlanyp alnan habarçy William Miller görnüş bilen baglanyşykly ähli hakykatlara hiç haçan doly düşünmedi, ýöne özüne berlen işi ol ýerine ýetirdi.

Miller pygamberlik sözüni öwrenmäge başlanda, ol Mukaddes Kitabyň öz içinde tanalyp, berkidilen pygamberlik düşündirişiniň käbir kadalaryna düşünmäge başlady. Şol kadalar soňra William Milleriň Düşündiriş Kadalary hökmünde kodlaşdyryldy we tanaldy. Ol kadalar ylham tarapyndan tassyklanylýar hem-de Ýekşenbe kanuny wagtynda ýerine ýetiriji hökümün başlanýandygyny yglan etjekler tarapyndan ulanyljak kadalar hökmünde görkezilýär. Miller öz şaýatlygynda Mukaddes Kitaby öwrenmäge onuň başyndan başlandygyny we şol wagt garap duran zadyna düşüňänçe diňe öňe gidendigini aýtdy. Bu çemeleşmeden, Milleriň 1844-nji ýylda ýerine ýetendigini kesgitleň habaryna degişli diýip tanan ilkinji wagt pygamberliginiň, Lewiler 26-daky “ýedi wagt” bolandygyny görmek aňsatdyr.

Ylham bize şeýle habar berýär: mukaddes perişdeleriň beýlekileri bilen bilelikde Jebraýyl perişde Milleriň aňyny ugrukdyrdy; edil Jebraýyl Danyýeliň, Ylham kitabyny ýazan Ýahýanyň we Mukaddes Kitabyň ähli pygamberleriniň aňlaryny ugrukdyrşy ýaly; çünki Jebraýyla Şeýtanyň elinden gaçyran wezipesi berlipdi. Jebraýylyň wezipesi Şeýtanyň ilkinji adynda, ýagny “Lusifer” diýen atda aňladylypdy; bu at “nur göteriji” diýen manyny berýär. Jebraýyl Millere pygamberlik nuruny getirdi, ol hem şol nura boýun bolup, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda derňew hökümünüň açylandygyny yglan eden habary beýan etdi.

Soňdan seredilende, William Milleriň işine düşünmek isleýänlere, golaýlap gelýän höküm baradaky habary düzmek işinde açar bolup hyzmat eden pygamberlik sözüne degişli käbir düşüňjeleriň oňa berlendigini ykrar etmäge mümkinçilik berýär. Şol açarlaryň biri, pygamberlik taýdan ulanylanda bir günün bir ýyly aňladýandygyny onuň ykrar etmegidi. Beýlekisi bolsa, onuň açan pygamberlik ugurlaryny ýerleşdirmek we özara laýyk getirmek üçin ulanan pygamberlik gurluşydy. Şol gurluş Hudaýyň halkyna we Hudaýyň mukaddes öýüne harabaçylygy getiren iki şeýtany güýje esaslanýardy. Milleriň ähli açyşlary butparazlygyň taryhyny, onuň yzysüre papalygyň gelşini, hem-de gadymy Ysraýylyň döwründen başlap, Mesihniň Ikinji gelşine çenli Hudaýyň hem mukaddes öýüni, hem-de halkyny yzly-yzyna depgiläp geçendigini aňladýan şol pygamberlik gurluşynyň üstünde ýerleşdirildi.

Şol pygamberlik gurluşy oňa hökmiň başlanşygy hökmünde 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryny kesgitlemek üçin zerur bolan her bir hakykaty takyk aýyl-saýyl etmäge mümkinçilik berdi. Emma şol hakykat çäklidi, çünki ol pygamberlik taryhynda butparazlykdan we papalykdan soň gelen üçünji yzarlayjy güýji görüp bilmedi. Oňa şol hakykaty görmek zerur däl, çünki onuň işi 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryny jar etmekdi, üçünji yzarlayjy güýjüň ýagtylygy bolsa şol seneden soň açyljakdy.

Ol pagan Riminiň, onuň yzysüre bolsa papalyk Riminiň harap ediji iki güýjüne daýanýan bir gurluş esasynda öz pygamberlik düşüňjelerini sazlaşdyrmagy bilen baglanyşyklylykda, onuň Danyýel kitabynda “gündelik” diýip terjime edilen sözün butparazlygyň we ýa-da butparaz Riminiň nyşanydygy baradaky düşüňjesi hem bardy. “Gündelik” diýip terjime edilen “tamid” sözi Danyýel tarapyndan baş gezek ulanylýar. Ol elmydama Milleriň papalygy aňladýandygyna dogry düşünen bir nyşan bilen baglanyşykda ulanylýar. “Gündelik” bilen hemişe baglanyşykda duş gelýän papalygyň nyşany iki nyşan arkaly görkezilýär. Her nähili bolsa-da, papalyk häkimiýetiniň şol iki nyşanyň ikisi hem papalygy kesgitleýär, emma muňa garamazdan, Danyýel “gündelik” diýip terjime edilýän “tamid” sözünü ulananda, ol hemişe papalygyň nyşany bilen bilelikde we ondan öň ulanylýardy. Milleriň Danyýel kitabyndaky “gündelik” baradaky düşüňjesi onuň butparazlygyň yzysüre papalizmiň gelýän harap ediji iki güýjüne esaslanan diýip gören gurluşynyň binýadyna öwrüldi. Milleriň Danyýel kitabynda “gündelik” diýen zady butparazlyk diýip kesgitlemegi 1888-nji ýylda başlanan Adventizmiň ikinji neslinden başlap, Adventizmiň içinde ägirt uly jedeliň döremegine ýazgydy.

Milleriň 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabry baradaky düşüňjäniň düzüm bölegi bolan görnüşde açan ilkinji pygamberlik hakykaty Lewiler 26-daky “ýedi wagt” bolupdy, we ol 1863-nji ýylda ret edilen Milleriň berkidilen hakykatlarynyň ilkinjisidi. Şol ret ediş Adventizmiň birinji neslini başlatdy; hut şol wagtda olar Laodikýanyň çölünde sergezdan bolup başladylar. Ikinji nesil 1888-nji ýylda Minneapolisdäki Baş Maslahatda başlandy, we şol ýerde bolan gozgalaňdan soň, Milleriň “gündelik” diýen zady butparazlyk diýip kesgitlemegini ret etmegiň şeytani işi 1901-nji ýylda başlandy. “Gündelik” baradaky dogry düşüňje, Milleriň “gündelik” baradaky dogry garaşsyna garşy öňe sürülýän garaşyň “asmandan kowlan perişdeler” tarapyndan getirilenligini aýdyp kesgitlän zenan pygamberiň ölüminden soňra çenli doly gyrada goýulmady. Doly ret ediş üçünji nesilde, takmynan 1931-nji ýylyň töwereginde bolup geçdi. Üçünji nesil 1919-njy ýyldaky Injil Maslahatyndan biraz soň W. W. Prescott tarapyndan neşir edilen, The Doctrine of Christ atly kitap bilen başlapdy. 1919-njy ýylda üçünji nesil başlady we 1957-nji ýylda Questions on Doctrine atly kitabyň neşir edilmegine çenli dowam etdi.

Milleriň işi Habakugyň iki tagtasynda (1843 we 1850-nji ýyllardaky ilkinjileriň çyzgylarynda) berkidilip, aýdyň görkezilenden soň, Reb soňra başga-da, üçünji bir weýran ediji güýjüň bardygy hakdaky hakykaty açyp görkezmäge başlady; ol butparazlykdan we papalykdan soň gelip, Hudaýyň halkyny hem yzarlaýjakdy.

“Bütparazlygyň, soňra bolsa Papalygyň üsti bilen Şeytan, Hudaýyň wepaly şaýatlaryny ýer ýüzünden ýok etmek maksady bilen köp asyrlaryň dowamynda öz güýjüni işledip geldi. Bütparazlar bilen papistler şol bir aňdarda ruhy tarapyndan herekete getirildiler. Olaryň

tapawudy diňe şundan ybaratdy: Papalyk, Hudaýa hyzmat edýän ýaly bolup görünmek bilen, has howply we zalym duşman boldy. Rimize ynanjyň üsti bilen Şeýtan dünýäni ýesir aldy. Hudaýyň ykrar edilýän ybadathanasy bu aldanşygyň hatarlaryna süpürilip getirildi, we müň ýyldan hem gowrak wagtlap Hudaýyň halky aňdarhanyň gazabynyň astynda ejir çekdi. Papalyk öz güýjünden mahrum edilip, yzarlamany bes etmäge mejbur edilende, Ýahýa aňdarhanyň sesini gaýtalajak we şol bir zalym hem-de küfürli işi dowam etdirjek täze bir güýjüň ýokary galýandygyny gördi. Hudaýyň ybadathanasyna we kanunyna garşy uruş alyp barmaly iň soňky bu güýç, guzuýyk ýaly şahly bir haýwan arkaly nyşanlandyrylypdy. Onan öň gelen haýwanlar deňizden çykypdy, emma bu haýwan bolsa ýerden çykýardy; bu bolsa onuň bilen nyşanlandyrylan milletiň parahatçylykly ýokarlanmagyny aňladýardy. ‘Guzy ýaly iki şah’ Birleşen Ştatlaryň Hökümetiniň häsiýetini, onuň iki esasy ýörelgesinde — respublikaçylykda we protestantçylykda — beýan edilişi ýaly, örän oňat aňladýar. Bu ýörelgeler millet hökmünde biziň güýjümüziziň we rowaçlygymyzyň syrydyr. Ilkinji bolup Amerikanyň kenarlarynda pena tapanlar, papalygyň tekepbir talaplaryndan we patyşaçylyk häkimiýetiniň zorlugyndan azat bir ýurda ýetendiklerine şatlandylar. Olar raýatlyk we dini azatlygyň giň binýady üstünde bir hökümet döretmegi ýüreklerine düwdüler.” Signs of the Times, November 1, 1899.

Miller üçünji yzarlayan güýji görüp bilmedi, we şu sebäpden onuň gurluşy doly däl, ýöne öz işini ýerine ýetirmek üçin kämil derejede laýykdy. Uruşdaş White Milleriň Hudaý tarapyndan saýlanyp alnan habarçydygyny, öz işinde Ylýas we Ýahýa Çokundyryjy arkaly öňden nusgalanandygyny, öz işine çagyrylyşynda Elişä arkaly, ölümünde bolsa Musa arkaly nusgalanandygyny görkezýär. Mukaddes taryhda perişdeleriň olary direltmek üçin gabyrynyň ýanynda garaşandygyny görkezýän düşündirişlere ylham beren adamlar azdyr, emma bu Miller baradaky düşündirişdir. Onuň işiniň özüniň galdyrylan taryhy bilen çäklendirilendigi Miller hakynda kemsidiji beýannama däl; tersine, onuň işi Hudaýyň pygamberlik Sözüniň hakyky nurunda garaljak bolsa, bu zerurlykda ykrar edilmeli ýagdaýdyr.

Millere butparazlykdan soň papalyk bilen dowam eden we harap ediji iki güýje esaslanan pygamberlik çarçuwasyny gurmaga mümkinçilik beren anyk, perişdevi görkezme berildi. Şol sebäpli, şol iki güýjüň amala aşyran harapçylygyndan soňky taryhy kesgitleýän pygamberlikler Miller tarapyndan nädogry düşünilýä. Şeýle-de bolsa, şol nädogry düşünmeleriň hiç biri-de Habakugyň iki mukaddes tagtasyna geçmedi; ol ýerde Milliriň işi arkaly gurlan binýatlar şekilli görnüşde beýan edilipdi. Ine şonuň üçin ylham 1843-nji ýylyň çyzygysy barada onuň Rebbiň eli tarapyndan ugrukdyrylandygyny ýazga geçirip bildi.

Reb maňa 1843-nji ýylyň çyzygysynyň Öz eli bilen gönükdirilendigini we onuň hiç bir böleginiň üýtgedilmeli däldigini görkezdi; sanlaryň hem Onuň isleýşi ýaly bolandygyny. Onuň eliniň käbir sanlardaky bir ýalňyşlygy örtüp we gizläp durandygyny, şonuň üçin hem Onuň eli aýrylýança hiç kimiň ony görüp bilmändigini görkezdi.

“Soňra men ‘Gündelik’ bilen baglanyşyklykda şuny gördüm: ‘gurbanlyk’ sözi adam paýhasy tarapyndan goşulypdyr we ol tekste degişli däl; hem-de Reb hökümiň sagady baradaky gykylygy berenlere onuň dogry düşünilişini beripdir. 1844-nji ýyldan öň, birlik bar wagty, tas hemmeler ‘Gündelik’ barada dogry garaýşa birleşipdiler; emma 1844-nji ýyldan bäri,

bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, we onuň yz ýanyndan garaňkylyk hem-de bulaşyklyk geldi.” Review and Herald, November 1, 1850.

Perişdeleriň ýolbaşçylygy astynda Miller tarapyndan jemlenen hakykatlar Reb tarapyndan ugrukdyrylypdy, hem-de 1843-nji ýylyň diagrammasynyň tassygy çäklerinde ylham Milleriň “gündelik” diýen düşüňjesiniň butparazlygy aňladýandygy dogrudygyny öz içine alýardy. Daniýel kitabynda “gündelik” diýip terjime edilen ýewreýçe “tamid” sözi baş gezek duş gelýär, we ol hemişe weýran ediji iki güýjüň — ilki butparazlygyň, soňra bolsa papalygyň — arasyndaky gatnaşygy aňladýar.

Milleriň “gündelik” düşüňjesine butparazlygyň nyşany hökmünde düşünişi, onuň peýdalanan pygamberlik çarçuwasynda mutlak derejede zerur bolupdy; çünki butparazlygyň yzysüre papalygyň gelýändigini baradaky yzygiderli gatnaşyk, onuň özüne açylan ähli pygamberlikleri sazlaşdyrmakda esasy salgylanma nokady boldy.

“Ahyrzamanyň wagtynda,” 1798-nji ýylda, Daniýel kitaby açyldy, we Uýam Waýtyň advent hereketiniň “merkezi sütün”i we “binýady” diýip kesgitlän baş pasazy Daniýel kitabynyň sekizinji baby, on dördünji aýaty boldy.

Başgalardan has ýokarda, Advent ynanjynyň hem binýady, hem-de merkezi diregi bolan Mukaddes Ýazgy şeýle yglan edýärdi: «Iki mün üç ýüz gün geçenden soň, mukaddes ýer arassalanar». [Daniel 8:14.] Uly göreş, 409.

On dördünji aýat, on üçünji aýatyň jogabydyr, we soragyň mazmuny bolmazdan, bu jogap manysyz bolýar.

Soň men bir mukaddesiniň gepleýändigini eşitdim, we başga bir mukaddes gepleýän şol belli mukaddese şeýle diýdi: gündelik gurbanlyk, weýrançylyk getirýän günä hakyndaky bu görnüş näçe wagta çenli dowam eder, şeýdip hem mukaddes ýer bilen goşun aýak astyna salnar? Ol maňa şeýle diýdi: iki mün üç ýüz güne çenli; ondan soň mukaddes ýer tämizlener. Daniel 8:13, 14.

Bu iki aýat, 1798-nji ýylda “ahyrmamanyň wagtynda” Daniýeliň kitaby möhürinden açylanda ýüze çykan bilimiň artmagynyň nyşanydyr. On üçünji aýat Milleriň özüniň pygamberlik nusgasyny esaslandyran iki weýran ediji güýji görkezýär. Miller on üçünji aýatdaky “gündelik” sözüni butparazlyk, “weýrançylygyň günäsi” diýen aňlatmany bolsa papalyk hökmünde kesgitledi. Perişdeleriň Milleri tanamaga alyp baran pygamberlik nusgasynyň, 1798-nji ýylda taryha gelen bilimiň artmagyny görkezýän şol iki aýatda kesgitlenýändigini ykrar etmek möhümdir. Şeýle-de bolsa, Miller pygamberlik sahnasyna soňra çykyp, Hudaýyň halkyny yzarlaýjak indiki güýji görmäge mümkinçilik almandy.

“Men iki şahly haýwanyň aagzyynyň aňdarhanyňky ýalydygyny, onuň güýjüniň kellesindedigini we permamanyň onuň agzyndan çykjakdygyny gördüm. Soňra Men Jelepleriň Enesini gördüm; enäniň gyzlar dældigini, eýsem olardan aýratyn hem tapawutlydygyny gördüm. Ol öz döwrüni başdan geçirdi, ol indi geçip gitdi, we onuň gyzlary, Protestan mezhepleri, sahna indiki gezek çykyp, enäniň mukaddesleri yzarlap ýören wagtyndaky şol bir

niyeti amala aşyrjakdylar. Men enäniň güýjüniň kemelip barşy ýaly, gyzlaryň bolsa ösüp barandygyny, tizden olaryň bir wagtlar ene tarapyndan ulanylan güýji ulanjakdygyny gördüm.” Spalding and Magan, 1.

Milleriň üçünji güýji görüp bilmezligi ony düýbünden nädogry netijenamalar çykarmaga mejbur etdi. Miller Ylhamyň on üçünji babyndaky deňiz haýwanyny butparaz Rim, ýer haýwanyny bolsa papalyk Rimi hökmünde kesgitledi. Onuň Ylhamyň on ýedinji baby bilen baglanyşykly ulanyşy hem papalygyň haraba ediji ikinji güýjünden oňa geçýän pygamberlik taryhyny görüp bilmezligi sebäpli kemçilikli boldy. Şol sebäpli Miller Daniýeliň pygamberliginde Rim güýjüni kesgitleände, olary iki tapgyrda ýüze çykan bir güýç hökmünde garady. Bu dogry bir ulanyşdy we häzirem dogrydyr, emma bu onuň Mukaddes Kitabyň pygamberligindäki patyşalyklara Rim tarapyndan aňladylan dördünji patyşalykdan aňyrsy bilen baglanyşykly zat hökmünde düşünmegine päsgel berdi. Ol Rimiň dördünji patyşalygynyň butparaz Rim we papalyk Rim hökmünde görkezilen iki tapgyrynyň bardygyny gördi we kesgitledi, emma papalyk Rimiň hem altynjy patyşalyk tarapyndan yzarlanmaly başınjy patyşalykdygyny görüp bilmedi.

Danyýl pygamberiň kitabynyň ikinji babynda Milleritler Mukaddes Kitap pygamberliginiň başınjy patyşalygynyň düzüm böleklerini dördünji patyşalyk bilen birleşdirdiler. Esasy derejede olaryň tatbigaty dogrydy, emma doly däl; çünki Mukaddes Kitap pygamberligindäki patyşalyklara degişli ilkinji salgylanma şol pygamberlikdäki patyşalyklara degişli soňky salgylanma bilen gabat gelmelidir, sebäbi Isa, Alfa we Omega hökmünde, hemişe soňuny başlangyç arkaly görkezýär. Yzygiderli gelýän iki patyşalygyň arasyndaky tapawudy görüp bilmezlik Milleriň Ylham kitabynyň on ikinji babyň butparazlygy (äždarha), Ylham kitabynyň on üçünji babyndaky deňiz haýwanyny papalygy (haýwan), hem-de Ylham kitabynyň on üçünji babyndaky ýer haýwanyny ýüz dönderen protestantçylygy (ýalan pygamber) görkezýändigini tanamagyny mümkin etmedi.

Miller Ylham kitabynyň on ikinji we on üçünji baplarynda äždarhany, haýwany we ýalan pygamberi yzly-yzyna gelýän üç patyşalyk hökmünde görüp bilmedi; şonuň üçin hem ol öz pygamberlik mantygyna görä, bu iki babyň dünýäni Armageddona alyp barýan üç güýjüň yzly-yzyna berlen şekillendirmesi dældigini çak etmäge mejbur boldy. Millera berlen nur onuň nesli üçin kämil nurdy, we onuň nesli şol nur arkaly synagdan geçirildi.

Üç harap ediji güýjüň (äždarha, wagşy haýwan we ýalançy pygamber) nury “ahyry-zaman wagtynda”, 1989-njy ýylda, Future for America-a berildi. Sowet Soýuzynyň çökmegi bilen, Daniýel kitabynyň on birinji baby, kyrkynjy aýatynyň berjaý bolmagynda açylan Daniýel bölegi üçünji perişdäniň nury bolupdy, şol bir wagtda Millera birinji perişdäniň nury berlipdi. Daniýeliň on birinji babyndaky soňky altı aýat Future for America hereketiniň binýady we merkezi sütüniniň özi hökmünde görüldi; hem-de Daniýeliň on birinji babyndaky kyrkynjy aýat şol nury jemläp beýan edýärdi, edil Daniýeliň sekizinji babyndaky on üçünji we on dördünji aýatlaryň Millerçiler hereketinde açylan nury jemläp beýan edişi ýaly.

Ahyrzamanyň döwründe günortanyň patyşasy oňa garşy itergi berer; demirgazygyň patyşasy bolsa araba goşunlary, atlylar we köp sanly gämiler bilen tupana meňzäp onuň garşysyna geler; ol ýurtlara girer, joşup geçer we olaryň üstünden aşyp gider. Daniel 11:40.

Aýat 1798-nji ýylda, “ahyry-zamanyň wagtynda” günortanyň patyşasy bilen demirgazygyň patyşasynyň arasynda başlanan bir urşy görkezýär. Günortanyň patyşasy şol ýyl papalyga ölüm howply ýarasyny ýetirýän ateistik Fransiýany aňladýardy. Bu ýerde papalyk demirgazygyň patyşasy hökmünde görkezilýär. Pygamberlik taýdan 1798-nji ýylda Fransiýa Danyýel kitabyň ýedinji babyndaky on patyşalygyň ondan biridi. Ol on patyşalyk butparaz Rimini, butparaz Rim bolsa aždahany aňladýar. Papalyk (demirgazygyň patyşasy) wagşy haýwany aňladýar. Aýat başynda ölüm howply ýarasy berlen demirgazygyň patyşasynyň (papalygyň) ahyrsoňunda günortanyň patyşasyna (ateizmiň patyşasyna) garşy jogap zarbasyny urjakdygyny görkezýär. Papalyk hakykatdan-da jogap gaýtaryp zarba uranda, ateizmiň patyşasy Fransiýa döwletinden Sowet Soýuzynyň konfederasiýasyna geçipdi. Fransiýa bir döwletdi, emma aýatda papalyk günortanyň patyşasyna garşy jogap gaýtaryp zarba uranda, günortanyň patyşasy öňki Sowet Soýuzy ýaly “ýurtlar” hökmünde görkezilýär.

Demirgazyk patyşasy (papalyk) jogap gaýtaryp hüjüm eden mahaly, onuň bilen bilelikde “söweş arabalaryny”, “atlylary” we “köp sanly gämileri” getirdi. Söweş arabalary bilen atlylar harby güýjüň nyşanlarydyr, gämiler bolsa ykdysady güýjüň nyşanlarydyr. Sowet Soýuzyny ýykmak maksady bilen papalyk bilen mukaddes däl bir bileleşik guran güýç Amerikanyň Birleşen Ştatlarydy; Ylham kitabyň on üçünji babynda Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň iki güýji onuň dünýäni papalyk häkimiýetiniň nyşanyny ýarag güýji we ykdysady basyş arkaly kabul etmäge mejbur edip bilmek ukyby hökmünde görkezilýär. Adamlara şol nyşansyz satyn almak ýa-da satmak gadagan ediler; mundan başga-da, şol nyşansyz adamlar ölüme höküm ediler.

Kyrkynjy aýat ajdarhany (günortanyň patyşasyny), wagşy haýwany (papalygy) we galp pygamberi (Amerikanyň Birleşen Ştatlaryny) gös-göni kesgitleýär. 1989-njy ýylda “ahyryň wagty” baradaky düýp aýat dünýäni Armageddona alyp barýan üç harap ediji güýji kesgitleýär; edil şonuň ýaly, Millerit hereketiniň düýp aýatlary hem ilki butparazlygyň, soňra bolsa papalygyň iki harap ediji güýjüni kesgitläpdi.

Aýat günorta patyşasy bilen demirgazyk patyşasynyň arasyndaky söweş bilen başlanýar. Aýadyň başynda (1798) günorta patyşasy üstün çykýar, ýöne aýadyň dowamynda demirgazyk patyşasy garşylyk berip, günorta patyşasyny ýeňýär. Aýadyň başlangyjy demirgazyk patyşasy bilen günorta patyşasynyň arasyndaky söweşi görkezýär, aýatda beýan edilen habaryň soňunda bolsa şol bir demirgazyk we günorta patyşalarynyň arasyndaky söweş, emma ters netije bilen, suratlandyrylýar. Başlangyç 1798-nji ýylda “ahyryzamanyň wagtyny” belläpdi, ahyrky söweş bolsa 1989-njy ýylda “ahyryzamanyň wagtyny” belleýär. Aýat öz ýazma şaýatlygy içinde Alfa we Omega — başlangyç hem ahyryň — goluny saklaýar.

Aýatyň hakykdaky taryhy Sowet Soýuzynyň 1989-njy ýyldaky dargamagyndan soň hem dowam edip, kyrk birinji aýatyň ýekşenbe kanunyna çenli baryp ýetýär. Ýekşenbe kanunynda häzirki zaman Babiliniň üç esse birleşigi çalt bolup geçýän wakalaryň bir tapgyry arkaly amala aşyrylýar. Şonuň üçin kyrkynjy aýat 1798-nji ýylda öldüriji ýaranyň salnan wagtyndan we Tir jelepiň unudylan pursatyndan başlanýar. Aýatda şekillendirilen taryh bütinleý kyrk birinji aýatyň ýekşenbe kanunynda tamamlanýar; şol ýerde öldüriji ýara sagaldylýar we Tir jelepi ýatlanýar. Başlangyjyň we ahyryň goly diňe aýatda ýerleşýän tekste däl, eýsem aýatyň aňladýan tutuş

taryhyna hem ýazylgydyr. Bu aýat pygamberlik gurluşyny kesgitleýär; ol diňe butparazlyga (aždarha) we papalyga (haýwan) esaslanman, eýsem dünýäni Armageddona alyp barýan we weýran ediji üç güýjüň gurluşyny görkezýär.

Milleriň pygamberlik çarçuwasy Hudaýyň derňew höküm-sudunyň gelendigini yglan etdi, Future for Americanyň pygamberlik çarçuwasy bolsa Hudaýyň ýerine ýetiriji höküm-sudunyň gelendigini yglan edýär. 1989-njy ýylda, “ahyryň wagtynda”, Sowet Soýuzynyň dargamagy bilen Daniýel on birinji bapdaky soňky alty aýat açylanda, synagyň we päklenmäniň üç basgançakly prosesi başlandy. Milleriň diňe butparazlygy we papalygy görüp, mürtede öwrülen protestantçylygy görmändigi baradaky tapawut, 1798-nji ýylda açylan Ulai derýasynyň görnüşine dogry düşünmek üçin hökmany suratda düşünilmeli.

Bu meselä garamagy indiki makalada dowam etdireris.

“Biziň ýitirere wagtymyz ýok. Agyr zamanlar önümizde dur. Dünýä uruş ruhy bilen tolgunýar. Tizden pygamberliklerde aýdylan muşakgatly wakalar bolup geçer. Daniel kitabynyň on birinji babyndaky pygamberlik doly berjaý bolmagyna diýen ýaly ýetdi. Bu pygamberligiň berjaý bolmagy hökmünde bolup geçen taryhyň köp bölegi gaýtadan gaýtalanar.

Otuzynjy aýatda «30-njy aýatdan 36-njy aýada çenli getirilen sitata» barada bir güýç hakda gürrüň edilýär.

“Şu sözlerde beýan edilenlere meňzeş wakalar bolup geçer.” Manuscript Releases, number 13, 394.